

Serie nouă Anul XX
Nr. 12 [232] 2022

Scrisul Românesc

Revistă de cultură fondată la Craiova, în 1927, serie nouă, din ianuarie 2003
Publicată de Scrisul Românesc Fundația-Editura, recunoscută CNCS

Poezie

Irina Mavrodin
Sina Dănculescu
Dan Duțescu
Magdalena Hărăbör
Elena Ștefoi

Eseu

Marian Barbu
Geo Constantinescu
Mihai Fircă
Emanuel D. Florescu
Dumitru Drinceanu
Rodica Grigore
Adriana Iliescu
Ion Parhon
Emilian Ștefărtă

Proză

Adrian Sângeorzan

Florea
FIRAN

„Arhivele Olteniei” la centenar

Perioada interbelică cunoaște o dezvoltare semnificativă nu numai în domeniul literaturii, ci și al presei culturale și literare, în special al celei avangardiste care ne sincronizează cel mai mult în plan european. Cine vizitează Centrul Național de Artă și Cultură „Georges-Pompidou” din Paris rămâne impresionat de spațiul amplu acordat presei avangardiste românești, de la „Contimporanul”, „Punct”, „Integral”, „Urmuz”, „Unu”, „Alge”, „75 HP” la „Meridian”, publicația craioveană scoasă de Tiberiu Iliescu.

După București și Iași, Craiova înregistra, la un moment dat, cele mai multe apariții din presa culturală și literară românească. Într-un volum amplu intitulat *Presa literară craioveană* (Ed. Scrisul Românesc, 1976) am identificat un număr impresionant de periodice apărute de-a lungul vremii, de la „Mozaicul” lui Constantin Lecca (oct. 1838) până astăzi - peste 800 de periodice.

Între publicațiile apărute la Craiova în deceniu trei al secolului XX, alături de „Ramuri”, „Năzuința”, „Flamura” ș.a. se numără și se detașează „Arhivele Olteniei”, publicație cu profil enciclopedic din al cărei conținut se poate ușor reconstitui o istorie a Craiovei și a Olteniei, dar tot așa de bine și o istorie a tiparului, presei și a literaturii, a medicinei, ori a științei, artei și culturii. Revista a fost întemeiată în ianuarie 1922 de doctorul Charles Laugier, împreună cu profesorul de limba franceză Constantin D. Fortunescu (discipol al lui Nicolae Iorga), ca secretar de redacție, și un comitet de redacție alcătuit de profesorii Ștefan Ciuceanu din Craiova, T. G. Bulat din Râmnicu Vâlcea și Al. Bărcăcilă din Turnu Severin. La propunerea lui Ch. Laugier, C. D. Fortunescu devine, după un an, codirector, iar din 1926 o va conduce până în 1943 când publicația va înceta să mai apară.

Continuare în p. 2

Constantin Cubleșan - <i>Eminescu - afinități lirice...</i>	p. 4
Andrei Codrescu - <i>Pandemie, poezie, șamanism, tehnologie</i>	p. 5
Ioan Lascu - <i>Fenomenul Irina Mavrodin</i>	p. 6
Mihai Ene - <i>Gaudeamus - bucuria cărților noi</i>	p. 8
Gabriela Nedelcu-Păsărin - <i>Aviz de trecere între lumi și secole</i>	p. 10
Dumitru Radu Popa - <i>Învățământul public</i>	p. 11
Carmen Firan - <i>Luca, Mistrețului și Annie</i>	p. 13

Urăm colaboratorilor
și cititorilor noștri
Sărbători fericite,
An Nou cu sănătate
și multe bucurii!

Sumar

- Florea Firan**, „Arhivele Olteniei” – la centenar / pp. 1-3
- Constantin Cubleşan**, Eminescu – afinități lirice de tinerețe / p. 5
- Andrei Codrescu**, Pandemie, poezie, șamanism, tehnologie / p. 5
- Ioan Lascu**, Fenomenul Irina Mavrodin / p. 6
- Irina Mavrodin**, Poeme: epifanie de iarnă 1, epifanie de iarnă 2, epifanie de iarnă 3, lumea, dialog / p. 7
- Mihai Ene**, Gaudeamus – bucuria cărților noi / p. 8
- Elena Ștefci**, Poeme: În vremi de război, Sfârșitul de an, Imaginatele amănunte, Dintr-o țară străină, Hrana cea veșnică / p. 9
- Gabriela Nedelcu-Păsărin**, Aviz de trecere între lumi și secole / p. 10
- Dumitru Radu Popa**, Învățământul public – Nu doar o criză financiară ci și una a calității / p. 11
- Adrian Sângeorzan**, Diplome de naștere / p. 12
- Carmen Firan**, Luca, Mistrețul și Annie / p. 13
- Emanuel D. Florescu**, Dilema spirituală a postmodernității / p. 14
- Rodica Grigore**, Călător pe drumul vieții / p. 15
- Sina Dănculescu**, Poezii inedite: Susur, În fața casei, Escorta amintirii / p. 16
- Magdalena Hărăbor**, Poeme: singurătate nesigură, noril/iron, plouă, magnolii ninse / p. 16
- Dumitru Drinceanu**, Acalmie sau declin în artă? / p. 17
- Geo Constantinescu**, Dumitru Micu – Memorii din „obsedantul deceniu” / p. 18
- Adriana Iliescu**, Realul magic / p. 19
- Marian Barbu**, Laurențiu Cârștean – Explorarea sinelui, fiind în viață / pp. 20, 21
- Dan Duțescu**, Poeme: Noaptea târzie, Oameni și corăbii / p. 21
- Red.**, Cărți primite la redacție / p. 21
- Ion Parhon**, Teatrul la vreme de... război / p. 22
- Mihai Fircică**, La adăpostul poeziei / p. 23
- Red.**, Okeanos: Apostrof, Scriptor / p. 23
- Emilian Ștefărcă**, „O lume aproape fericită” / p. 24

Abonamente

Scrisul Românesc

Abonați-vă la Revista „Scrisul Românesc” și veți avea un prieten apropiat. Abonamentele se fac prin rețeaua proprie și Poșta Română, se pot achita la sediul revistei sau în contul: RO 03BRDE170SV21564261700, Agenția Mihai Viteazul, Craiova. Costul unui abonament anual cu taxe incluse este de 115 lei. Pentru abonații din străinătate este de 145 \$ sau de 130 €. Informații primiți la tel.: 0722.75.39.22; Fax: 0251.413.763 sau la adresa de email: scrisulromanesc@yahoo.com

Continuare din p. 1

Florea FIRAN

„Arhivele Olteniei” la centenar

Revista este imprimată la Tipografia Scrisul Românesc până în 1937, apoi în Tipografia Ramuri, păstrând formatul de carte, coperta ilustrată de către pictorul Petre Lișteveanu, în variante diverse și sugestive.

Încă de la apariție „Arhivele Olteniei” este semnalată și prezentată de publicațiile locale și din țară, între care „Convorbirile literare” ieșene care consemna: „Arhivele Olteniei se afirmă din ce în ce mai mult ca una dintre cele mai serioase reviste de specialitate din țară. Ea va deveni cu timpul unul dintre monumentele istoriei noastre naționale și culturale.”

Din articolul-program al revistei, intitulat *Primul cuvânt*, urmat de un *Apel* adresat intelectualilor din țară și din străinătate, dar și noilor cititori, publicate în numărul 1, ambele semnate de Charles Laugier, rezultă motivul întemeierii și profilul acesteia: „Cum o înfățișează numele revista va nota toate mișcările de actualitate și mai cu seamă va cerceta și publica material documentar pentru trecutul Olteniei... Ne dăm seama că în întreaga Oltenie se găsește atâta material documentar pentru trecutul nostru, pentru istoria neamului nostru, încât a nu stimula și canaliza cercetările oamenilor de bună-voință pe acest teren, ar fi fost o neiertată greșeală.”

Fondatorul publicației declara de la început „Arhivele Olteniei” ca pe o revistă ieșită din regionalism, „pentru că – spunea el – regionalism nu înseamnă exclusivism [...], nu vom exclude subiectele care, fără a trata chiar despre Oltenia, sunt totuși o manifestare a spiritului oltenesc, și vom reproduce cu bucurie tot ce se va mai scrie, cu privire la Oltenia, și de către alții decât oltenii”.

Între primii colaboratori ai publicației se află membrii Filialei Craiova a Societății „Prietenii Științei”, creată la 24 ian. 1915, având ca președinte pe Ch. Laugier și vicepreședinte pe C. D. Fortunescu, și care reunea intelectuali pasionați de literatură, istorie și cultură în general.

Caracterul enciclopedic este dat de domeniile abordate pe toată perioada apariției, iar profilul revistei se desprinde și din rubricile acesteia, cele mai multe păstrându-se pe toată durata: *Oltenia istorică*, *Oltenia arheologică*, *Oltenia folclorică*, *Oltenia naturalistă*, *Oltenia literară-artistică*, *Oltenia culturală*, *Note pe marginea cărților*, *Note și comunicări*, *Cronica științifică*, *Figuri istorice oltene*.

Cele mai multe materiale aparțin istoriei, mai ales arheologiei și contribuie la lămurirea unor date și evenimente din istoria României, despre instituții și dregătorii, despre banii și caimacamii Craiovei, vechimea și originea Craiovei ca străveche așezare geto-dacică și de atestare documentară sub numele de azi, genealogia unor familii boierești precum Brădeștii, Craioveștii, Buzăștii, Crețăștii, Bengăștii, Jieni, Obedenii etc., despre familia lui Mihai Viteazul, Constantin Brâncoveanu, Constantin Mavrocordat, Neagoe Basarab. →

Ch. Laugier și C. D. Fortunescu

Scrisul Românesc Revistă de cultură

Fondată la Craiova, în 1927, de către criticul D. TOMESCU. Serie nouă, din 2003, întemeiată de FLOREA FIRAN

Editată de:
Fundatia – Revista
Scrisul Românesc

ISSN 1583-9125

Revistă înregistrată la OSIM
cu nr. 86155 din 11.04.2007

Membră A.R.I.E.L.

Redacția

Director:
Florea FIRAN

Colegiul redacțional:

Adrian CIOROIANU
Andrei CODRESCU
Eugen NEGRICI
Gheorghe PĂUN
Dumitru Radu POPA
Dumitru Radu POPESCU
Lucian Bernd SĂULEANU
Monica SPIRIDON
Emilian ȘTEFĂRȚĂ

Redactori:

Mihai ENE
Mihai FIRICĂ
Emanuel D. FLORESCU
Ion PARHON
Lucian-Florin ROGNEANU

Redactori asociați:

Florentina ANGHEL
Dan IONESCU
Gabriela NEDELICU-PĂSĂRIN

Corectură:

Claudia MILOICOVICI

Tehnoredactare:

Georgiana OPRESCU

Arhivă online:

Alexandru OPRESCU

Redacția și Administrația:

Craiova, Str. C-tin Brâncuși, nr. 24
Tel./Fax: 0722753922; 0251/413.763
E-mail: scrisulromanesc@yahoo.com
Web: www.revistascrisulromanesc.ro
Cont: RO03BRDE170SV21564261700
BRDE Agenția Mihai Viteazul, Craiova

Abonamentele se pot face la sediul redacției: Str. Constantin Brâncuși, nr. 24, Craiova, județul Dolj sau scrisulromanesc@yahoo.com

Responsabilitatea opiniilor exprimate aparține integral autorilor. Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Tiparul: Tipografia PRINTEX
Craiova, str. Electroputere, nr. 21,
tel. 0251 580431

→ Rubrica „Oltenia arheologică” beneficiază de colaborarea unor tineri cercetători deveniți istorici recunoscuți precum D. Tudor, D. Berciu, C. S. Nicolăescu-Plopșor, Al. Bărcăcilă ș.a. Se publică medalioane bio-bibliografice privind pe Eugeniu Carada, Gheorghe Chițu, Popa Șapcă, I. I. C. Brătianu, Vasile Pârvan, Nicolae Iorga etc.

Fiecare număr al publicației cuprinde rubrica „Oltenia istorică” la care au colaborat cu studii temeinice importanți istorici din epocă între care, Nicolae Iorga, Dumitru Tudor, Dumitru Berciu, C. S. Nicolăescu-Plopșor, I. C. Filitti, Ion Donat. Sunt publicate documente importante, între care hărțile întocmite de stolnicul Constantin Cantacuzino.

Nicolae Iorga dă prestigiu publicației fiind prezent începând cu nr. 1 din ianuarie 1922 cu articolele *Regionalismul oltean și Partea Olteniei în literatura românească*, ambele reprezentând idei din conferințele ținute anterior la Craiova. Într-una dintre acestea Iorga venea cu propunerea întemeierii unei Universități libere la Craiova, care se va materializa în mai 1922 inaugurată în sala Teatrului Național cu un ciclu de șase prelegeri ținute de marele istoric, primele patru având ca subiect *Istoria artei europene în legătură cu istoria universală*, iar ultimele două – *Dezvoltarea artei românești*.

Rubrica „Figuri oltene” începe cu prezentarea lui Gheorghe Chițu, personalitate cu o activitate prodigioasă – comisar al Guvernului revoluționar de la 1848, avocat și prim-procuror la Craiova, primul primar al Craiovei (1862-1864), ministru al Instrucțiunii Publice și al Cultelor (1866-1884), profesor la catedra de drept, Universitatea din București, fondator al ziarului „Vocea Oltului” (1857); scrie versuri în limba franceză încă din perioada liceală, colaborează la „Cuvinte din Bătrâni” publicată de B. P. Hasdeu, prieten apropiat. Constantin D. Fortunescu publică *Contribuție la un studiu asupra presei din Oltenia*, sursă importantă pentru *Istoria presei* de mai târziu.

Beletristica cuprinde versuri, proză, studii de critică și istorie literară. Lirica este susținută în mare parte de scriitorii locali, dar publică periodic și versuri inedite din opera lui B. P. Hasdeu, Iulia Hasdeu, N. Nicolescu sau Traian Demetrescu.

C. D. Fortunescu inaugurează, începând cu 1927, o nouă rubrică intitulată „Note critice pe marginea cărților” unde comentează ediții din operele lui Eminescu, Caragiale, Rebreanu, Sadoveanu, E. Lovinescu, Victor Eftimiu, Anna de Noailles, Cezar Petrescu, Elena Văcărescu, Mircea Eliade, Tudor Arghezi etc.

Contribuții de istorie literară privesc cronicarii Dionisie Eclesiarhul și Mihail Moxa, dar și pe I. H. Rădulescu, N.

Nicolescu, Vasile Cârlova, B. P. Hasdeu, Al. Odobescu, Titu Maiorescu, Emil Gârleanu, Traian Demetrescu etc.

„Oltenia folclorică”, pe lângă publicarea unor bogate creații folclorice originale, peste 600 de texte, între care variante ale baladei *Miorița*, culese de C. S. Nicolăescu-Plopșor, publică importante studii științifice inclusiv cu caracter etnografic.

„Oltenia literară-artistică” însumează creații propriu-zise și numeroase articole de critică și istorie literară. Se publică poezie, proză, teatru, articole de istorie, teorie și critică literară, literatură universală, note critice pe marginea cărților nou apărute, precum și a revistelor din epocă, într-o foarte bogată reprezentare. Poezia în „Arhivele Olteniei” este reprezentată, între alții, de scriitori originali din Oltenia – Elena Farago, D. Ciurezu, N. I. Herescu, Nicolae Milcu, Aurel Chirescu, Aurel Tita ș.a.

„Mișcarea culturală”, rubrică permanentă, consemnează principalele evenimente cultural-artistice și ale activității Fundației „Alexandru și Aristia Aman”, episoade din viața unor pictori precum Ion Țuculescu, D. Stoica, Eustațiu Stoenescu, Mircea Olarian, I. Negulescu, G. Teodorescu-Romanași și a sculptorului Constantin Brâncuși.

C. D. Fortunescu susține o rubrică asupra activității muzicale craiovene, un spațiu rezervându-l concertelor lui George Enescu la Craiova și momentului sărbătoririi artistului de melomanii craioveni.

Revista militează pentru înființarea Universității craiovene, idee susținută între alții de Constantin Rădulescu-Motru și Ion Bianu, deziderat care se va realiza în 1947.

Un spațiu generos este rezervat tiparului și presei începând de la prima tipografie a lui Constantin Lecca, până la prestigioasele tipografii „Ramuri” și „Scrisul Românesc”.

Caracterul enciclopedic al revistei este întregit și de *Cronica științifică (Originea vieții, Teoria lui Einstein, Cheia hieroglifelor)* și de rubrica *Oltenia naturalistă*, comunicări și documente, acte vechi inedite.

O bibliografie completă adnotată a periodicului a fost publicată în 1983 la Editura

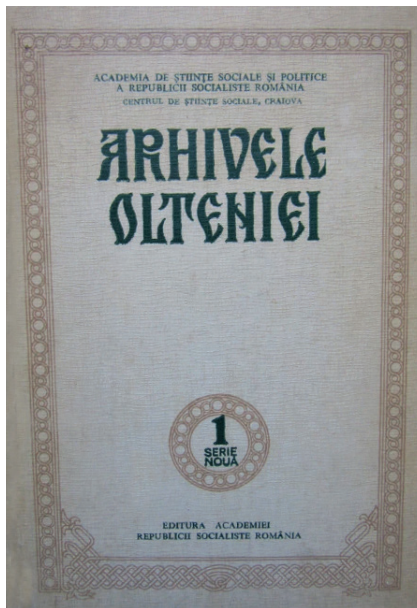

C. D. Fortunescu, un ultim tur pe străzile Craiovei

Enciclopedică din București care, împreună cu studiul dedicat revistei inclus în vol. *Presa literară craioveană* (pp. 153-169), rămân principalele referințe critice.

Lipsită de sprijinul oficialităților locale și suportul material și financiar, revista „Arhivele Olteniei” care a apărut fără întrerupere timp de peste două decenii este nevoită să-și înceteze apariția în 1942. O încercare de reluare a publicației este întreruptă definitiv după tipărirea unui singur volum, respectiv nr. 125-130, din ian.-dec. 1943, 436 pagini. O serie nouă apare abia în 1981 din inițiativa Centrului de Științe Sociale Craiova al Academiei Române care a păstrat în cea mai mare măsură profilul științific și cultural al acesteia. Alături de editorialul din primul număr în care se preciza că noua serie reprezintă „un liant peste timp cu prestigiosul for al științei și culturii care au fost *Arhivele Olteniei*, între 1922-1943, un gest de prețuire pentru înaintași, o reluare a tradiției și o nouă etapă în evoluția sa”, Mihnea Gheorghiu, în articolul *O publicație clasică*, aprecia *Arhivele Olteniei* ca una dintre „publicațiile românești fundamentale pentru emanciparea culturală a marilor regiuni istorice ale țării, fără de cercetarea cărora nu se poate întreprinde o istorie științifică a culturii naționale”.

La 100 de ani de la întemeiere, „Arhivele Olteniei” continuă să fie o sursă documentară pentru cele mai diverse domenii de activitate. Din 2007 apare sub egida Institutul de Cercetări Socio-Umane „C. S. Nicolăescu-Plopșor” din Craiova, având ca redactor-șef pe profesorul universitar Cezar Avram. ■

Constantin
CUBLEȘAN

Eminescu – afinități lirice de tinerețe

Ediția facsimilată a *caietelor* lui Eminescu a devenit dintr-odată, pentru cercetătorii operei acestuia (eminescologi), o mare tentativă de investigație în laboratorul intim de creație al poetului, oferind posibilitatea cunoașterii și aprofundării unor aspecte *de lucru*, la care s-au făcut mai înainte doar trimiteri și comentarii sumare. O cercetare de anvergură, în acest sens, realizează Valentin Coșereanu (urmând altor studii eminescologice anterioare, ale sale, de asemenea ample și de profunzime), în colaborare cu poetul Christian W. Schenk, în volumul *Eminescu. Afinități lirice de tinerețe (1869-1874)* (Ed. Junimea, Iași, 2022) punând în evidență ansamblul consemnărilor și comentariilor diverselor *texte* din poezia germană (austriacă, mai veche sau contemporană lui), uneori și din alte literaturi, toate acestea la un loc probând posibilitatea realizării unei anume antologii lirice în care să se reveleze sursele și motivele de inspirație pentru dezvoltarea unor poezii originale ulterioare ale lui Eminescu: „Ei bine, dacă Eminescu a copiat diferite poezii alegându-le pe cele care-i atrăgeau atenția sau pe care le visase să alcătuiască o antologie, unele fiindu-i poate izvoare, cum le numește Călinescu, la teoriile avansate de criticii vremii (și în special de Rudolf Gottschall) el a ațintit urechea mai mult decât la orice, cu atât mai mult cu cât criticii nu erau dintre cei... necunoscuți vremii. Dovadă că găsim adesea în manuscrisele sale pasaje preluate sau adaptate judecății proprii”. Sugestia lui Eminescu se concretizează, în demersul celor doi cercetători (care transcriu cu acribie și pedanterie), de reconstituire arheologică, toate consemnările de acest fel din manuscrise, realizând astfel, într-adevăr, o neașteptat de bogată antologie lirică, în care figurează, e drept, mulți autori mai puțin cunoscuți, alții de-a dreptul minori (peste patruzeci, cum sunt Karl Gerok, Andreas Munch, Adolf Pichler, Franz Trautmann, Eduard Dorsch ș.c.l.) cărora li se adaugă și Heinrich Heine, J. W. von Goethe, August von Platen, iar din alte orizonturi literare, Victor Hugo, Firdusi sau A. S. Puskin.

Nu poate fi vorba, evident, de o antologie a liricii germane, în accepțiunea sa științifică, ci doar de o antologie rezultată din preferințele intime: „Eminescu – spune Valentin Coșereanu într-un studiu introductiv extrem de aplicat în analiza condiției de creație și de documentare a tânărului poet, aflat la Viena și Berlin, orașe în atmosfera cărora se formează, iar autorul studiului nuanțează până la detalii caracteristicile acestor medii – atunci când copiază versuri din autori germani, le alege doar pe cele care rezonază simțului său estetic (...) notează doar versurile care i-au surâs (...) o făcea pentru sine, ca un exercițiu deloc gratuit,

dar neîndoios abordând teme prin care intrau în rezonanță cu ale sale, deja sedimentate”.

Pentru acest demers nu era nevoie să stea ore, zile întregi, în bibliotecă. Îi era suficientă lectura curentă a gazetelor și a revistelor culturale pe care le putea cerceta în cafenelele frecventate: „Cafeneaua a prosperat continuu, ca o instituție culturală (...) prin prisma colecțiilor de ziare și reviste destinate lecturii în acest mediu propice. Tinerii scriitori aici își făceau veacul, iar intelectualii conversau ore în șir (...) putea citi, fără a merge în sălile bibliotecilor, producțiile lirice la zi găsite atunci la îndemâna oricui în așa zisele *Beisel* (cârciumioare/cafenele/cofetării), unde sub pretextul cafelei parcurgea cu nesaț presa vremii”. Erau lecturi *spontane*, așa încât nu își nota, de fiecare dată, cu precizie, sursa, respectiv gazeta, uneori nici chiar autorul. În elucidarea acestor lacune, să le spunem așa, în privința rigorilor de cercetare, de mare importanță este lucrarea lui Helmuth Frisch, *Sursele germane ale creației eminesciene* (vol. I-II, 1999), pe care Valentin Coșereanu o utilizează din plin, preluând nu doar datele tehnice ale identificărilor ci și traducerile acestora, reconstituirea poeziilor în întregime, acolo unde Eminescu se opriese doar asupra câtorva versuri sau strofe etc. Bunăoară, poezia *Biserica în ruină* de Max Kalbek „apare transcrisă în manuscrisul 2291, începând de pe ultimul sfert al filei 21r, unde Eminescu copiază trei strofe, iar restul de patru, pe versoul aceleiași file. Începutul și sfârșitul poeziei este despărțit de câte o linie orizontală, pentru a marca celelalte poezii copiate pe aceeași filă de manuscris” etc.

Valentin Coșereanu nu se mărginește doar la acest tip de identificare, el ia fiecare autor în parte (fie traducătorul acestuia) din care Eminescu a copiat una sau mai multe texte, dezvoltând pe scurt coordonatele majore ale vieții și activității acestora (referențială în acest sens este ampla *fișă de dicționar* pe care o face pentru J. W. Goethe), reproducând după Helmuth Frisch textul în limba germană sau a traducerii textului din limba originală în limba germană, iar acolo unde s-au găsit traduceri artistice ale poeziilor, în limba română, le-a preluat în completare (Leonard Gavriliu, George Lesnea sau Pompiliu Crăciunescu).

Operațiunea de transcriere (descifrare) a manuscriselor e dificilă dar este finalizată cu succes, vorba lui D. Vatamaniuc, ele trebuie să fie întoarse pe toate fețele, ceea ce și face

Valentin Coșereanu, izbutind a pune în valoare texte integrale, despre care comentatorii de până la el ale acestui corpus (G. Bogdan-Duică, G. Călinescu, Perpessicius, Zoe Dumitrescu-Bușulenga, Mircea Angheliescu ș.c.l.) au făcut doar comentarii generale (Zoe Dumitrescu-Bușulenga, de pildă, ia în considerare preocupările lui Eminescu în cadrul considerațiilor privind lirica romantică germană). Sunt evidențiate cu mai multă claritate și precizie, surse de inspirație, cum ar fi în cazul poeziei *Egiptul* în care se

regăsesc elemente evidente din poezia *Călătorie pe Nil – Nilfart* de Theodor Altwasser, asupra similitudinilor dezvoltate comentarii comparatiste; sau poezia *Fiord norvegian* pentru poezia *Lacul* („Aici în lacul dintre munții Norvegiei, în care Andreas Munch surprinde aceeași atmosferă încremenită a unui lac de munte, atmosfera este una pe placul poetului român”; „nu știm de ce n-a rezonat Eminescu în legătură cu versurile lui Walt Whitman, comentat și el”) ș.a.m.d. Se vece cu ușurință, zice Valentin Coșereanu, că

„Eminescu a copiat din poezii germani și a ales din creațiile acestora ceea ce-i era propriu din punct de vedere al eului său poetic”.

Urmând criteriile de selecție ale lui Eminescu, Valentin Coșereanu, în colaborare cu poetul Christian W. Schenk, își și declară intențiile de lucru: „...având conștiința că scoatem la lumină o bogăție de material, adunat la un loc pentru prima dată și quasi-necunoscut până astăzi. Iar dacă la noi, uni autori au abordat subiectul fragmentar, în reviste de specialitate sau amintiri, urmărind îndeosebi similitudini, izvoare, surse de inspirație de care a fost preocupat Eminescu, volumul de față cuprinde *totalitatea* acestor texte răspândite în manuscrisele sale (...) producții lirice care totalizează un număr de peste o sută. (...) Urmând manuscrisele, noi am adăugat la aceasta particularitățile și necesarele comentarii, dar și un rezumat al vieții și activității creatoare ale autorilor/traducătorilor” etc.

Este, fără îndoială o lucrare monumentală, un studiu esențial pentru cunoașterea și aprofundarea formației intelectuale germane a lui Eminescu (sunt redată și scrierile efectuate direct în germană, ceea ce confirmă profunda cunoaștere și însușire a limbii germane a poetului), mai mult chiar, este oferta generoasă a celor doi autori, pentru viitorii exegeți ai creației eminesciene, care vor descoperi aici idei și motive tematice utile pentru noi abordări critice. ■

